

„Edinost“

Izhaja dvakrat na dan, razen nedelj in praznikov, zjutraj in zvečer ob 7. uri. O poneleljkih in po praznikih izhaja ob 9. uri zjutraj.

Naročnina znaša:

Obe izdaji na leto gl. 21.—
Za samo večerno izdajo 12.—
Za pol leta, četrletja in na mesec razmerno.

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Na drobno se prodajajo v Trstu zjutranje številke po 3 nč. večerne številke po 4 nč.; ponelejske zjutranje številke po 2 nč. Izven Trsta po 1 nč. več.

EDINOST

(Večerno izdanje.)

GLASILO POLITIČNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ ZA PRIMORSKO.

Telefon št. 870.

4 nč.

V edinosti je moč!

Oglasi

se računajo po vrstah v petih. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Posilna osmrtnice in javne zbirave, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Ne frankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravištvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravištvo, odpravištvo in sprejemalje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Gođnik

Lastnik konsorcij lista „Edinosti“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Brzjavna in telefonična poročila.

(Novejše vesti.)

Dunaj 15. Nasproti trditvi, da je minister za vnanje stvari glede nagodbe med Avstrijo in Ogersko poizvedoval pri nekaterih tujih vladah o nadaljevanju oziroma ponovljenju trgovinskih pogodb, pravi »Politische Correspondenz«, da so vse te vesti neopravičene. Ni bilo niti najmanjšega povoda za kakšna poizvedovanja pri inozemskih kabinetih.

Dunaj 15. Cesar je sprejel odhajajočega argentinskega poslanika v slovo, a novoimenovanega v nastopni avdijenci.

Dunaj 15. »Wiener Abendpost« izvaja v polemiki proti opozicijskim listom, da ni nič novega, ako se daje Ogrom v nagodbi mogočnost, da ustanove samostojno carinsko ozemlje. To pravico ima Ogerska že vsled člena I. zakona iz leta 1898., katerega je zakrivila obstrukcija, in ki se nanaša zopet na člen XII. zakona iz leta 1867.

Pariz 15. Kakor javlja »Agence Havas«, misli Poincaré poveriti nauk Ribotu, notranje stvari Sardienu, Monisu pa pravosodstvo. O odhodu iz elizejske palače je Poincaré na neko vprašanje izrazil nado, da se mu posreči izročena misija ter da se povrne ob šestih zvečer v elizej, poročat Loubetu o stanju pogajanj.

Pariz 15. V pogovoru, ki se je vršil danes predpoludne med Poincaréom in Mélinom, je poslednji nasvetoval sestavo ministerstva, katerega izključni program bi naj bila končna rešitev afere Dreyfus. V pogovoru s Sarrienom je Poincaré omenil mogočnost, da vstopi v novi kabinet Barthou kakor minister za javna dela. Kar se tiče rešitve Dreyfusove afere, je mnogo poslancev, med njimi nekaj socialistov, pripravljenih, da se glede Merciera zadovoljijo z dnevnim redom, ki bi grajal njegovo postopanje.

Pariz 15. »Agence Havas« dementira vest

nekaterih jutranjih listov, po kateri bi bil Krantz v pogovoru s senatorjem Siegfriedom rekel, da odločba kasnejskega dvora ni spremenila njegovega prepričanja o krivdi Dreyfusa.

Pariz 15. »Agence Havas« poroča: Poincaré je šel ob četrtna dvanajst predpoludne v elizejsko palačo ter izjavil predsedniku republike Loubetu, da sprejema nalog, da sestavi novo ministerstvo.

Rim 15. V odgovor na interpelacijo o pravitvi generala Gilette je izjavil minister za vnanje stvari v zbornici poslancev, da nima italijanska vlada ničesar opraviti s to stvarjo, toliko pa da more zagotoviti, da se poravna ta dogodek med obema vladama prijateljskim potom.

Do ut des.

V danes došli nam »Information« čitamo: »Da se v Avstriji pogodba oktroira na podlagi § 14., je umevno samo ob sebi. V tem slučaju treba pozneje dobiti pritrjevanje državnega zbora. Gledé načina, kako se bo postopalo tu, seveda ni še nič določenega, toda kakor gotovo treba smatrati, da se državni zbor skliče v drugi polovici meseca septembra. Vlada utegne na dvojen način preludirati sklicanju. Na vsaki način se bo morala približati desnici, da se dogovori žnjo radi naknadnega pritrjenja nagodbenim predlogam; jako verjetno pa je, da se vlada približa tudi nemškimi opozicijskim strankam, da jih pridobi za stvarno razpravo o nagodbenih predlogah in pa za to, da — odnehajo od obstrukcije. O tem, da-li ima ta korak več nade do vspela, nego prejšnji in slični, naj ne govorimo za sedaj.»

Skepticizim, ki ga izraža »Information« v zadnjem stavku svojega sestavka gledé dispozicije nemških strank za mirno razpravljanje o nagodbi, je gotovo več nego opravičen. Saj jih poznamo te nemške obstrukcijske stranke in one nagibe, ki jih vodijo ob vsakem vprašanju in v vsakem položaju.

Ona je šla. Noge so se ji šibile, jedva se je držala po koncu. Stopnice so bile pregrnjene s preprogo, ob straneh so vodili umetno izrezljani držaji. Od zgoraj se je čul pomenek. Njej je postajalo vedno huje. Najraje bi bila zopet odšla domov. Toda zdaj je stala že zgoraj na zadnji stopnici. Steklena vrata, ki so vodila na nekak prostoren mostovž, so bila odprta. Okna na kraju so bila zastrita z roletami, skozi katera je svetloba le pridušeno silila noter. Na stenah so viseli loki, sulice, nad njimi so se razširjali lepi rogovi srnjakov. V kotu na malem stolčiču je sedela našopana velika rova, med oknoma je gledala s stene lepa glava divje koze nad dvema puškama.

Ona je ostrmela in obstala. Vse to ji je bilo tako tuje. Še nikdar ni videla kaj enakega. Skoro, da jo je bilo strah med vsem tem orožjem.

Neki pes je zarenčal jezno. Pogledala je tjakaj in zagledala Reieha, ki je ležal na ježni zof, ki so stale ob steni. Pes je sedel pred njim. Bil je bolj v temi, zato ga ni opazila takoj. Tudi on je ni videl, ker je bil obrnjen od nje in njeni koraki na mehki preprogi niso povzročali nikakega šuma.

Zdaj se je okrenil nevoljno.

— Kédo pa že spet? — je zarenčal jezno. Menil je, da je kaka delavka, ki mu ima

Vedno je jeden in isti motor, ki jih goni — vsejedno, ali nastopajo kakor senatorji ali pa ljudski tribuni, vsejedno, ali zavijajo svoje obraze v resne gube državnikov in čuvarjev ustave, miru, reda in avtoritete, ali pa se pehajo mej masami na ulici kakor oznanjevalci nauka o vrhni, suvereni volji ljudstva. Oni so »državniki«, dokler je država njih doména, oni so čuvarji ustave, dokler imajo moč v rokah, da morejo določiti ustave zlorabljeni v svoje namene, oni so stebri državne uprave in avtoritete, dokler je uprava izvrševalni organ njihove volje in dokler je državna avtoriteta v podstavo njihovi samovolji. Čim pa se dozdeva, da bi država utegnla postati pravična zaščitnica vsem, da bi se ustava utegnla izvrševati jednako merno za vseh, da bi se državna uprava utegnla spominjati svoje dolžnosti do vseh in da bi državna avtoriteta hotela varovati in braniti vseh — tedaj so kolovodje nemških opozicijskih strank prvi, ki pozivljajo in ščuvajo mase na javni ulici proti državni upravi in avtoriteti in ki zasmehujejo celó pravoreke sodnih oblasti, pozivaje podrejene sodnike, naj ne spoštujejo odlokov viših instancij. Klasičen izgled takega ščunvanja smo doživeli z divjo agitacijo proti razsodbi najvišega sodišča o pravičah slovenskega jezika na višem deželnem sodišču v Gradeu. Iz kratka: vsikdar in povsodi, v vsakem položaju, jih vidimo, kako jih goni jeden sam motor, ki je divja poželjivost po političnem in narodnem gospodarstvu, neugasna poželjivost po oblasti. Ali se grof Thun res nadeja od takih strank, da se bodo ob nagodbenem vprašanju dale voditi od ozirov na državno korist, da odstopijo od borbe za svojo korist, in da njemu — njemu!! — dovolé nagodbo?! Ali mu ne pravijo vsaki dan: poprej naj izgine Thun, potem bomo govorili dalje! In to se bo ponavljalo dalje z vsakim naslednikom, vse dotlej, dokler ne bodo oni sami v sedlu!!

Od opozicijskih strank naj torej grof Thun ne pričakuje prav ničesar. Ostajajo mu torej le

kaj naznaniti. Toda v istem hipu je spoznal Pavlovčevko.

— Vi-i-i? —

Skočil je kvišku, sunil psa v stran in v tem trenutku je stal pred njo.

Ona se ga je prestrašila.

Bil je oblečen v kratke športske hlače do kolen, v črne nogavice, moderne rumene čizme in tenko športsko srjajo. Od njega je vel nek mamljiv duh finega mila in prijetne svežosti.

On je bil v zadregi. Kri mu je šinila v lice, oči so se mu svetile, roke nervozno podrtavale. — Kaj ste..., kako..., kaj bi radi? — je vpraševal s težavo.

Ona mu je nekaj odgovorila, a on je ni slišal. Gledal jo je pijano. Njjen obraz je bil lep in temperamenten. Temna kmetska ruta je še večala njegovo svežost. Njena oprava se je tesno oprijemala polnega života, prša so se ji razburjeno dvigala, v očeh se je bliščal nek moker odsev. Dotaknil se je nehoté njene mehke vroče roke, katero mu je pa ona hitro umaknila.

Počasi se je zopet zavedel in se, še vedno tresé se, obrnil proti stranskim vratom.

— Kar sem pojte! —

Ona se je premikala kakor avtomat! Neka težka, nenavadna omotica se ji je polasčala.

P O D L I S T E K.

Na kmetih.

24

Spisal Poluks.

In delavec je zopet porinil voziček naprej, Pavlovčevka pa se je bojzljivo obrnila v ono stran, kamor ji je pokazal fant.

Zdela se je vsemu grozno na poti. Vsaki korak jo je kédo srečal in ona se je umikala vsem v grozni zadregi.

Mislila je, da ji vse pravi:

Pojdi no, kaj pa delaš tu! —

Vsa zmučena in zmedena je prišla do hiše, židane v lehnem švicarskem slogu.

Odprla je vežna vrata.

Tanek glas zvona je zabrnél po hiši.

Ž hodnika je pritekla debelušasta, ne več mlada ženska, očividno kuharica ali hišina.

— Kaj hočete? — je vprašala strogo in ostro merila obraz doše.

— Govorila bi rada z gospodom! —

— Z mladim? —

— Da. —

Služabnica je zaničljivo namrgodila obraz.

— Tu gor! po stopnicah pojdite! Gospod je na hodniku. —

stranke, združene na desnici. One so — večina. Te si mora ohraniti, s temi mora računati, s temi se mora dogovoriti. In sicer — z vsemi!! V borbi proti taki opoziciji treba strogo solidarnosti mej eksekutivo in večino in v ta namen tudi jasnih računov: clara paeta, boni amici. Nehati mora dosejanje megleno stanje, ob katerem smo pač videli, kako večina krvavi ob podpiranju vlade, dolžnosti vlade do večine so pa izginjale v megli vladinih namenov. Jasnosti treba na obe strani — za dajanje in za prejemanje. Do jasnosti pa more priti tako, da se v razmerju mej upravo države in strankami večine uveljavi stališče: do ut des! in: do ut facias: dam ti, da daš in da kaj storiš! Konkretno povedano: vlada mora enkrat povedati pred vsem svetom, da se ne oslanja le na večino, ampak da hoče tudi izvrševati nje program. Tako zahteva vrhni parlamentarni princip! Kako drugače naj ozdravi naše parlamentarno življenje, dokler se prezira vrhni parlamentarni princip?!

Toda ne le med vlado in strankami desnice, ampak tudi mej temi poslednjimi samimi mora priti do jasnosti. Nehati se mora dosejanje razmerje, da pojedine skupine le dajejo in dajejo in ničesar ne prejemajo, ni od vlade, ni — od večine, kakor se dogaja nam Jugoslovonom! Ali kam mislimo, da govorimo o dajanju in prejemanju? Nam se ne le ne daje ničesar, mi ne le da ne prejemamo ničesar, nam se še jemlje, nam tu na periferiji se še krči tista mrvica politične in narodne posesti, ki smo si jo bili priborili z muko mnogih let!! Dokler je parlament še zboroval, smo bili mi Jugoslovani tudi pred strankami večine nekaka «quantité négligeable», to je: veličina, ki je tako neznatna, da ne treba računati žujo. Govori, pritožbe in interpelacije naših poslancev so se poslušali, tu pa tam je bilo čuti celo kakov «sehr gut» in tudi tiskali so se v stenografske zapise. Da, celo to se je pripetilo včasih, da je kakova eksekutiva podala kolikor toliko ugoden odgovor! Nikogar pa ni bilo, ki bi bil pritiskal na to, da se tudi izvrši, kar je obljubil in da bi se odpravile krivice, ki jih je pripoznal minister. In tudi potem, od kar je vlada razgnala ta parlament, kaže slavni eksekutivni odbor desnice isto brezbriznost za nas Jugoslovane in molči k temu, da se tu doli postopa z nami v dijamentralnem nasprotju s programom iste desnice, čije koristi so poverjene v varstvo slavnemu eksekutivnemu odboru. K večjemu da nam pošilja, ko se mu zdi, da postajamo preglasni, opomine, naj se ne — prenačimo!

In vendar potrebujejo naših glasov, in vendar brez naših glasov je ni več sedanje večine! In ob sedanjih razmerah ima jedino ta večina pogoje trajnosti.

Ako je torej eksekutivnemu odboru res kaj do tega, da se ohrani sedanja večina in da pride do primerne veljave po načelih zdravega parlamentarizma, mora kreniti na druga pota nasproti nam! Na naši strani je bilo dovolj žrtev. Ne treba nam praviti, da v vsaki ukupnosti morajo pojedinci urejati svoje zahteve po potrebah ukupnosti in da le kompromis m.j. posameznimi potrebami omogoča ukupno življenje; ali vedno žrtvovanje brez najmanjše kompenzacije, to je samoubijanje.

Zahtevamo torej: desnica izvaja neizprosno nasproti vladi načelo do ut des, pa tudi naši poslanci naj povedo večini in nje eksekutivnemu organu: Do ut des! Do ut facias!

Zgodovinske črtice.

(Po Jos. Apih-ovi knjigi: Slovenci in 1848. leto.)

(Dalje.)

24. Kako so skrbeli tujei za nas?

V občinski upravi je živel duh zistema iz dobe Jožefa II., poostren po celi vrsti nedostatkov starega vladanja, o katerem veli knez Felician Schwarzenberg, da se skoro vidi, »da so postavljali načeloma slabe in nezmožne moze v višje kroge uprave in o katerem prav Fran Stadion, ta klasična priča, opisuje občinske razmere v Primorju v ulogi cesarju (26. aprila 1847.): »Srenjam stojé na čelu«, pravi Stadion, »zvečine neizobraženi možje, neimajoči niti slutnje o svoji nalogi; občine so zvečine brez šol, brez naprav sanitarne policije, brez zavodov za revne ljudi in sirote;

nobeno občinsko predstojništvo ne ve, koliko premoženja ima občina, nikjer ni inventara; kar je občinsko, velja ljudem za »nullius in res« in sleherni vzame, kar se mu ljubi; težko najdeš koga, ki prevzame posel sodnika, ker ni postav, določujočih delokrog njegov in razmere njegove proti vladi in občanom. Svétniki tržaškega gubernija pa so bili nezmožni za zboljšanje teh razmer, ker sami niso vedeli več o deželi, kakor kar so čitali v ekshibitih.«

Tako so vladali pri nas; le redkokedaj je prišel tak mož, kakoršen je bil Stadion.

Kako silno težko delo je čakalo tukaj krepke roke, skoro neizvršljivo brez prekucije — revolucije, katera je pa na drugi strani malo sposobna v to, da bi ustvarila osnovo, kakor jo zahteva čas, kajti revolucija je hudournik, ki ne ostane v strugi, ampak poplavlja planjavo daleč na okolo in podira marsikaj, kar bi utegnilo biti podlaga reformi.

Revolucija je našla torej narod slovenski popolnoma nepripravljen — a temu je bil kriv zistem, dolgoletni varih naroda, ne pa narod sam. Pa naš narod je imel premagati več težkoč, nego drugi narodi, ker mu je bilo pribojevati stoprav prvi temeljni pogoj narodnemu razvoju: elementarno veljavo narodnega principa in osvobojenje iz oblasti tujerodne gosposke.

25. Društva.

Zapuščen je bil naš narod tudi v drugem oziru. Sosedje naši so že zgodaj spoznali moč združenih sil, moč asocijacije. Košut je ustvaril Ogrom »obrotno društvo«, a to mu je bilo zajedno politična vadnica; Hrvatom je grof Drašković ustanovil narodne čitalnice, v katerih je tudi narodno vprašanje takoj zadobilo politično lice, in čitalnice so krepko budile narod.

In pri nas? Imeli so ondaj Slovenci poljedelsko družbo v Ljubljani in na Štajarskem, a vse razprave družbe so se vršile v nemščini.

Mnogo se je že storilo v Trstu na društvenem polju. Imamo: čitalnico, Sokola, dve podporni društvi, dve pevski društvi, politično društvo, posojilnico, i. dr. — v okolici pa razne zadrage in društva, med katerimi je najvažnejša za našega kmeta: kmetijska družba.

A tudi na tem polju nismo še organizovani. Lahki so nas prehiteli. V laško trgovsko zadrugo, v krémarsko, v pekarsko itd. so ulovili neštivilno naših ljudi. V okolici pa bi morali imeti mlekarško, zidarsko, evetličarsko itd. zadrugo.

Še mnogo in mnogo dela in truda čaka tržaške in okoličanske rodoljube. Tu je polje, kjer bi moral sleherni tekmovati za blagor naroda. Dela je še grozno veliko, a delavcev je malo. Kje je krojaška, kje čevljarska zadruga? Tu je polje še neobdelano, tu je kraj, kamor smo se še vse premalo ozirali.

Ako bi imeli vsi slovenski starovi v Trstu svoje zadrage, bil bi to zelo velik napredek tudi v narodnem pogledu. Tu socialisti, ki vas je došla slovenska mati, ki pravite, da vam je blagor trpina na sren — tu zjedimo se, tu pomagajmo revnejšim do boljšega gmotnega stanja!

(Pride še.)

Politični pregled.

TRST, 16. junija 1899.

K položaju. V dunajskih novinah — in tudi v »S. Narodu« — čitamo brzojavko iz Lvova, katera poroča, da tamošnje glasilo maloruskih poslancev, »Ruslan«, govori o bližnjem — **razpadu desnice.** radi navskrižij med slovenskimi in poljskimi nazori gledé rešenja jezikovnega vprašanja. Kakor znano se slovenski poslanci — in o tem imajo vso slovensko javnost na svoje strani — upirajo temu, da bi se jezikovno vprašanje rešilo le jednostransko, to je le za češke dežele, ampak zahtevajo, da se to vprašanje reši za vse dežele. »Ruslan« pa poroča sedaj, da sta Poljaka Bilinski in Javorski v izvrševalnem odboru desnice nasprotna tej zahtevi. A ker se tej zahtevi hočejo pridružiti tudi Malorusi, da to mora provzročiti razpad desnice. Ta razpad da bi se bil prav za prav že imel izvršiti onega dne, ko je bila seja izvrševalnega odbora, dne 6. t. m., ali preprečil da je to grof Thun s tem, da je omahoval sem in tja, hoté napasiti kozo in vendar ne dotakniti se trave, to je, da se ni izrekel ni za slovensko zahtevo, ni za stališče Javorskega in Bilinskega.

Morda stvari še niso dozorele tako daleč, kakor piše maloruski list, ali to treba vendar pripoznati, da je vest v »Ruslanu« dragocen prispevek ali komentar k današnjemu članku našemu »Do ut des«. S posebnim povdarkom beležimo, da je iz gornje vesti v »Ruslanu« razvidno, kar povdarjamo tudi mi v našem članku: da brez jugoslovanskih poslancev ni več sedanje večine, to pa tem manje, ako se jim pridružijo Malorusi. Čim pa so naši tako važen sestavni del večine, smeli bi tudi — vsaj naš priprosti razum nam pravi tako — pričakovati, da nas ostale skupine ne bodo tako bagatelizovale kakor so nas do sedaj v resnici. Ali jim pa ni nič več ležeče na obstanku sedanje večine in si žele druge z drugačno strukturo? Ali res žele, da bi se iznebili Hrvatov in Slovencev? Skoro da si ni mogoče drugače tolmačiti ledene mrzlosti, v kateri vztrajajo druge skupine desnice, ko nas Jugoslovane v Primorski pesti zistem z vsem aparatom svojim! To vse so vprašanja, ki človeku grené dušo in mu jo polnijo z čutom britkega razočaranja; zajedno pa so v podkrepljenje naši zahtevi: bodi enkrat jasno mej skupinami na desni! Do ut des. Če nam pa že nočejo ničesar dati, potem je res bolje, da nas odslové in da tudi ne zahtevajo ničesar več od nas.

Kdo je zmagal? Na Ogerskem jubilirajo in v Avstriji tudi. Szella so vsprejeli v liberalnem klubu in v zbornici kakovega triumfatorja. Na ovacijah se je udeleževala tudi opozicija. Seveda si lahko mislimo pri tem tudi to, da se v tem glasnem hrupu skriva čut — razočaranja. Pa prosimo, da bi nas kdo ne umel krivo. Mi nočemo reči, da je zmagalo avstrijsko stališče, ampak hoteli smo izreči le domnevanje, da kriče na oni strani, da bi zakrili fakt, da je bilo na avstrijski strani to pot vsaj nekoliko odpora in da je ta začetek odpora ustvaril za Ogre nevaren prejudice za bodoča pogajanja.

Pa tudi na avstrijski strani so jako zadovoljni, če ne drugi, pa vsaj vsi oficijozni. Če so Ogrri dosegli, da stopi bančni privilegij takoj v veljavo, pa je Thun dosegel, da se je carinarska ukupnost podaljšala do 1907 in da bančni privilegij ne bo trajal dalje, nego carinarska ukupnost, da je torej Szell moral odstopiti od glavne zahteve svoje, ki je bila provzročila toliko viharja. To da dela pogodbo koristno za Avstrijo in častno za ministerstvo Thunovo.

Kriza na Francoskem. Poincaré je torej prevzel nalogo za sestavo novega ministerstva in je svoj sklep že prijavil predsedniku republike.

V državnem zboru pruskem so razpravljali večeraj o zvezi po kanalu, ki naj bi spajal reki Reno in Labo. Sosebno je državni kancelar knez Hohenlohe toplo priporočal takov kanal in sicer z ozirom na gospodarske koristi in obrambene potrebe. Ker pa se vzhodne pokrajine boje, da se vsled take zveze gospodarske razmere zasuknejo neugodno zanje, je zagotavljal državni kancelar, da se te pokrajine odškodujejo. Centrum pa ni bil zadovoljen s takim splošnim zatrdilom, in je predlagal, da se posvetovanje odloži in stvar vrne komisiji, ker se nima še jasne slike, kakova bo ta odškodnina. Ta predlog je bil tudi vsprejet z 240 proti 160 glasom.

Domače vesti.

Za jubilejno dljaško ustanovo došli so nadaljnji darovi:

Poprej izkazanih	4013 gld. 57 nč.
Ivan Suban nabral na Reki	9 „ 45 „
Darovali so: Ivan Suban 1 gld.	
Vojeslav Slivković 1 gl., Kamenoljub Kanzlarič 1 gold., Franja Kukulič 25 nč., Dragotin Znananja 20 nč., Ante Stalcer 1 gld., Lovro Vlašič, 1 gld. 50 nč., Josip Neger 1 gl., Josip Neuman 1 gl., A. Smokvina 1 gl., Josip Luin 50 nč.	

Skupaj 4023 gld. 02 nč.

Nadaljne darove sprejema blagajnik dr. Gustav Gregorin v Trstu (Via Molin piccolo šte. 3).

Naslov dvornega svetnika je dobil dalmatinski državni poslanec A. Vuković vitez Vukodolski.

Nova notarja na Kranjskem. Notarski kandidat Anton Galle je imenovan notarjem v Logateu, notarski kandidat dr. Andrej Kuhar pa notarjem v Žužemperku.

Županom v Nabrežini je bil včeraj izvoljen gospod Anton Caharija, podžupani pa Ivan Caharija, Anton Kosmina in Fran Gruden.

Inženir Ign. Šega, absolvirani slušatelj dunajske tehnične visoke šole, je dovršil dne 12. t. m. praktični in teoretični (drugi) državni izpit iz strojništva s prav dobrim uspehom. Čestitamo!

Odlikovani redar. Včeraj predpoludne je izročil načelnik redarstva, Göhl, redarju Antonu Nežiču, ki je, kakor znano, aretirani morilec Jra. Paeha, častno nagrado v znesku 60 gl. s pohvalnim pismom. To se je zgodilo po naročilu namestnika, grofa Goëssa.

Občinske volitve v Marezigah. V tej novi občini, nastali vsled razdeljenja občine pomjanske, se vrše občinske volitve že ves ta teden. Volitve se vrše mirno in brez vsacega šuma, ker je ljudstvo že toliko zavedno, da ne mara za nasvete koperskih gospodov in ne vsprejemlje Judeževih grošev. Tu nimajo nasprotniki ničesar več iskati. V tretjem in drugem razredu so voljeni sami naši, in tako bo tudi v prvem, ki voli danes. Čast takim volilem!

Utrinki volitev v občini Pomjanski. Minoli teden smo opazili v Šmarji na hiši posestnika in trgova Markožiča (ki je bil do letos v nasprotnem taboru) krasno veliko našo trobojnico!

Sredi vasi na visokem drogu je vihrala druga krasna trobojnica, katero so Koperčani kaj črno gledali! Šmarje so danes najbolj narodna vas na Pomjansčini.

Vaščani so grozno razburjeni, ker so na volitvi prodanih duš dobili za svojega »konšiljera« moža, ki nima niti številke v vasi!!

Dogovarjajo se za izvolitev drugega moža. (V Istri je namreč navada, da si, ako niso vaščani zadovoljni z izvoljencem, izvole na svojo roko drugega), ki naj bo vreden, da jih zastopa. Učitelj gosp. Mahnič je Lahom trn v peti, da-si vrši le svojo dolžnost in je morda najzmernejši med našimi na Pomjansčini. Pregarjajo ga le zato, ker je — Slovenec in ker noče postati »prodana duša«! Čast mu. Probujeni narod ga bode blagoslovjal, ker on je res, kakor je tudi častiti gospod župnik, pravi mučenik.

Veleč. g. župnik Mahnič iz Koštabone je tudi glasoval z nami, za kar mi izrekam zahvalo, ker se je do letos vedno vzdrževal glasovanja.

Oni, ki je bil prvi probujen na Grintoveu, mi je rekel: »Gospod, mene je sv. Duh prvega razsvetlil, danes smo pa vsi Slovani, hvala Bogu«. Jaz pa rečem: Bog vas ohrani in vam daj svoje plačilo na tem in onem svetu. Zbrisali ste pečat »prodanih duš« z svojega čela ter ste ponosno gledali v oči vsakogar, dočim »prodane duše« gledajo le v tla! Živio narodni Grintovee!

Ko je prišla lista, v tem listu že omenjena »komisija« na Gužon, jej je rekel tamošnji volilec Grižonič Ivan, ko je komisija silila vanj, naj voli s »prodanimi dušami«: »Ne grem z vami, ako mi daste 100 gl., in tudi ne, ako mi odpustite dolg 250 goldinarjev«! To je mož! V njega se vzgledujte vi veliki posestniki, ki ste izdali narod za 10 goldinarjev! Živio Grižonič! In strela iz višine naj udari izdajalec naroda in domovine!

Omenjeni »komisiji« iz Kopra je rekel neki, poprej njihovi, a sedaj naš agitator: »Polente, nam dajte! Meso jejte le vi; mi ne vprašamo mesa, ker vemo, da je meso za vas, za gospodo, toda vi nam ne privoščate niti polente! Vi bi nas najrajše videli, da poginemo gladi. Zato smo vam obrnili hrbet, ker smo vas spoznali do dobrega«!

Tržaški mestni svet je imel sinoči svojo XV. javno sejo. Predsedoval je župan dr. Dompieri; vlado je zastopal namestniški svetnik, pl. Jettmar. Navzočih je bilo 31 svetnikov.

Po prečitaniu in odobrenju zapisnika zadnje seje je priobčil župan, da je občina Kormin določila 400 kron kakor prispevek za ustanovitev italijanskega vsučilišča v Trstu.

V municipalno delegacijo sta se izvolila Anton Boecardi odbornikom in Edvard Tureck namestnikom.

Potem se je prečital predlog mestnega odbora, da je naročiti stavbenemu uradu, naj proučuje načrte milanskega inženjerja Calvija o vodovodu

iz Boljunca. Dr. Gairinger je nasprotoval temu staremu načrtu, ki danes nima nobene vrednosti več. On je za to, da se pomnoži voda »Aurisine«, kateri vodovod ima čez 9 let preiti v občinske roke, ter da se porabijo vrele pri sv. Ivanu. Po daljši debati, katere so se udeležili dr. Verežian, dr. Dompieri, dr. Gairinger in dr. Morpurgo, se je sprejel predlog odbora, a z izpremembo, da se Calvijev načrt izroči zasebnemu tehniku v proučnje, ne pa stavbenemu uradu.

Dovolil se je izredni kredit 2092 gold. za studence »Aurisine« na cesti iz Barkovelj na Kontovelj ter razveljavil neki prejšnji sklep o dovolitvi stroškov za boljšo razsvetljavo tega kraja.

Volitev nadzornikov znanstvenim zbirkam, muzeju Revoltella in raznim učnim in dobrodelnim zavodom, se je odobrila.

Dovolili so se stroški za pomnožitev plinovitih cevij v ulici della Tesa v znesku 350 gl., za odkup plinovoda v svobodni luki 6220 gl. in za dela na dveh občinskih gazometrih 9000 gl.

O sklepnem računu zastavljavnice za leto 1897. je provzročil dr. Piccoli živahno debato. Isti je grajal, ker se je predložil ta račun tako pozno in se ni dal natisniti.

Potem se je izvolilo ravnateljstvo, nadzorništvo in pregledništvo hranilnice.

Seja se je zaključila ob tri četrti na devet.

Prepovedane propovedi. V Trstu obstoji občina metodistov. Metodisti so verska sekta, ki jo je v minolem stoletju ustanovil Angež Wesley. V tržaški občini te sekte je hotel prepovedovati neki pastor Dardi. Policija pa je prepovedala te propovedi vsled prigovora od cerkvene oblasti, da metodisti niso pripoznani v Avstriji kakor verska družba.

Pevsko društvo »Velesila« v Škledju daje naznanje, da se bo vršil letni občni zbor v nedeljo dne 25. junija 1899. l. ob 4. uri popoldne v lastnih prostorih z naslednjim dnevnim redom: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Splošni predlogi in nasveti. 5. Volitev novega odbora.

Tamburaški klub »Hirska Vila« v Hirski Bistrici priredi ob lepem vremenu izlet v Divačo in bo tam na vrtu g. Obrsnela popoldne koncert. Ustopnina bo brezplačna. Eventualni prispevki se naklonijo za Preširnov spomenik. (Dan izleta pa nam ni znan. Ured.)

Društvo »Kolo«. Iz Pobegov, okraja Koperskega, nam pišejo: Dne 4. t. m. nam je bila prilika, da smo se udeležili večerice pevskega društva »Kolo« na vrtu šole družbe sv. Cirila in Metoda pri sv. Jakobu. Kar presenečeni smo bili po lepem nastopanju tega društva. Ta dan se je v nas obudila živa želja, da bi slavno društvo »Kolo« enkrat izletelo v naše kraje. Gotovo bi to vzdrnilo tudi naše zaspance in bi najugodnejše uplivalo na vse ljudstvo. Tu imamo dva zelo primerna prostora za take velike veselice.

Smrtni udarec bi hoteli Italijani zadati Hrvatstvu Istre z razdelitvijo občine kastavske. Znani izdajice slavé orgije, pijani peklenskega veselja dvigajo svoje zastave v znak svoje zmage, a naše narodne smrti. Peklenski stvoril! Colpo di grazia bi hoteli zadati našemu narodnemu bitstvu. To je herostratsko delo: tolike pokvarjenosti duše in srea, tolike gnusnosti si skoro ni možno misliti v plemenitem stvoru božjem. Človeku se kar temno dela pred očmi. To je grozno, to niti živinski ni. Kastav je ogušče hrvatske misli. V njega sredini je dala Previdnost, da so ugledali luč sveta oni divni, požrtvovalni, mukotrpní in jekleni borileci, ki tudi danes z svojim značajem in poštenjem, z svojim trpljenjem in svojo požrtvovalnostjo, ki nima primere, prednjačijo narodu v borbi za svoja prava. Kastav je prvi zanetil ogenj domoljubja v Istri in zapuščeni bratje, ogreti po tem svetem ognju, so se združili v čvrsto kolo ukupne bodočnosti. Občina za občino je padala iz rok italijanšev po inicijativi Kastva in Kastavcev.

In sedaj bi hoteli deliti to občino kastavsko ter zadati smrtni udarec tej naši narodni trdnjavi, in sicer s pomočjo znanih Herostratov in Efijaltov. A Bog je pravičen in ne dopusti, da bi satan slavil zmago. On nam pomore, ako si bomo pomagali tudi sami. Vsi se moramo upreti, da ta osnova ne postane zakon. Naš glas naj se čuje do prestola! Kastavščina sama, občine, novinstvo, poslanci: vse

naj se združi in vsi naj zastavijo svoj vpliv, da na odločilnem mestu preprečijo peklenske nakane istrske irredente.

Kako se germanizira. V neki šoli v Gornji Šleziji so morali otroci, kakor poročajo »Novine Raciobovske«, pisati s table v zvezke prisego, da bodo med seboj vedno nemški govorili. Tej prisegi je bila dodana sledeča molitev: »Onih ljudi, ki nam branijo govoriti nemški, reši in varuj nas, o Bog! Ti ljudje nam škodijo, a v silí nam ne dajo niti vinarja. Mi hočemo le nemški govoriti, naših neprijateljev ne bomo poslušali.« — Lepa vzgoja, ka-li? In kaj pravijo šolske oblasti o taki vzgoji?! Kaj bi se dogodilo s kakim slovenskim učiteljem, ako bi na tak nečuden način vzgajal otroke do sovražtva proti drugorodeem?!

Posnemajmo nasprotnike! Pišejo nam: V tržaških kavarnah je na zahtevo dobiti raznih slovanskih novin. Javno razpostavljenih jih pa ne najdeš, razun v kavarnah »Commercio« in »Tedesco«, zato že skrbje lastniki in postrežniki! Tako je v Trstu. No, te dni sem bil v Sezani v neki narodni gostilni na trgu. Tu sem videl po mizi razgrnjen »Piccolo della sera«; ko sem pa pogledal v kabinjo, sem videl tam, zopet na mizi, razgrnjen »Piccolo«!

V srce me je zabolelo, videčega te židovske liste tam, kjer bi moralo biti mesta le za slovenske liste, katerih pa — nisem videl! Učite se od nasprotnikov! Ako že morate držati to nesnago, držito jo skrito, kakor delajo oni z našim časopisjem! Popotnik.

Slučaj smrti na krovu »Bohemije«. Dne 14. t. m. je umrl v lazaretu pri sv. Jarneju trgovec Friderik Staub iz Glarusa v Švici. Isti se je na »Bohemiji« vračal z svojo družino iz Aleksandrije. Včeraj popoldne so mrliča raztelesili. Pokazalo se je, da je umrl vsled bolezni na obistih, sreč in pljučih. O kužni ali kakih drugih nalezljivih boleznih ni govora. Vsi potniki in moštvo na »Bohemiji« so zdravi.

Iz-pred naših sodišč. Zaradi javnega nasilstva je bil včeraj dninar Ivan Bajt obsojen v 18 mesecev ječe, ker je dne 27. maja t. l. redarjema, ki sta ga aretirala zavoljo razgrajanja, pljuval v obraz ter jima pretil z udarci. Ko je slišal razsodbo, je dejal: »Dobro! Vi delate, kar hočete!« Za te besede je dobil še en dan posta v zaporu v temni celici.

Hlapec Leopold Guarini in Edvard Degasperí sta se skregala. Guarini je zgrabil revolver, iz katerega je ustrelil trikrat, ne da bi bil ranil nasprotnika. Le ostrašiti ga je hotel. Degasperí je zbežal, a kmalu se je vrnil z vilami v roki, s katerimi je začel obdelovati Leopolda. Strelí so privabili dva redarja, ki sta hotela aretirati junaka z vilami. To pa ni šlo tako gladko, kajti on jima je pretil z orodjem svojega »rokodelstva«!

Včeraj je bila pred tuk. sod. razprava proti imenovanima hlapecema, ki sta priznala dejstva, zaradi katerih sta obtož. Guarini je rekel, da si je dozvolil šalo z revolverjem, a Degasperí, da ni hotel motiti redarjev v izvrševanju njiju dolžnosti, ter da ni vedel, kaj dela. Prvi je obsojen na 4 mesece ječe, drugi pa samo radi telesne poškodbe na 14 dni zapora.

Nezgode. 48-letni ogljar Josip Pasadel iz ulice Fabbio Severo št. 111 je delal včeraj popoldne v svobodni luki. Hkratu je počil neki kotel. Vrela voda, ki je vrela iz kotla, je ožgala Pasadila na hrbtu. Spravili so ga na rešilno postajo in odtodi v bolnišnico.

9-letna Karmela Črnelj je padla včeraj ob poldnevih zvečer z okna stanovanja v drugem nadstropju hiše št. 14 v ulici Fontanone. Zunanjih poškodb ni videti, pač pa toži deklica o notranjih bolečinah. Zdravnik rešilne postaje jo je spravil v bolnišnico.

Različne vesti.

Strašen vihar je zadnji ponedeljek ob 6. uri popoldne v nekaj minutah porušil mesto New-Richmand v državi Visconsin v severni Ameriki. Tudi mesta Hudson, Viola, Sparta in Lagrosse so hudo poškodovane. V Richmandu so odkopali dosedaj kakih 200 mrtvecev in nad tisoč ranjencev. Časniki v New-Yorku poročajo grozne podrobnosti. V bolnišnicah je vihar ubil večino bolnikov, ra-

njeni so vsi. V neki gostilnici so našli trideset mrtvih trupel na kupu, v neki drugi krčmi 70 mrtveev. Ploha, ki se je vsula za viharjem, je ugonobila vse pridelke tega leta. Železnične zveze so pretrgane, mostovi razdrti.

Ponesrečena voznja z balonom. V Montemario je hud vihar raztrgal nekaj vrvi, za katere so vojaki držali zrakoplov. V istem se je nabajal častnik Loerossino z dvema vojakoma.

Vsled pretrganja vrvi se je balon bliskoma vzdignil do 3000 metrov višine. En vojak, Orest Vaeca iz Livorna, pa ni hotel izpustiti svoje vrvi. Balon ga je vzdignil do 200 metrov visoko. Tedaj pa so ga zapustile moči in padel je na zemljo in obležal — mrtev.

Veter je zanesel zrakoplov v nižino in, ko so bili že blizu površja, so skočili častnik in oba vojaka kake 3 metre globoko iz čolnice. Vojakoma se ni zgodilo ničesar, častnik pa se je poškodoval na večih mestih, a ne nevarno. Zrakoplov se je zopet vzdignil kvišku, dokler ni padel blizu Orta na tla.

Brzjavna in telefonična poročila. (Zadnje vesti.)

Gorica 16. V laških krogih se govori, da se učiteljski v Gorici in v Kopru razdeliti, tako, da se ustanove posebni laški in slovenski učiteljski.

Dunaj 16. Z ozirom na vest v »Neue Freie Presse«, da se dne 20. t. m. v toplicah Reichenhall snidejo avstrijski in nemški cesar in princ-regent bavarski, zatrja »Politische Correspondenz«, da glasom nje obveščeni ni o tem sestanku ničesar znano ni v Berlinu ni na Dunaju.

Pariz 16. »ECHO de Paris« pravi, da se je bivši minister Krantz v pogovoru z senatorjem Siegfriedom izjavil doslovno tako-le: Moje menenje o Dreyfusu in Picquartu se ni spremenilo, jaz verujem še vedno v njiju krivdo.

Rim 16. Zbornica je razpravljala o proračunu mornarice. Poslanec Santini je očitil, da se je za mornarico brez potrebe potrošilo mnogo milijonov, zlasti pa za arzenal v Neapelju. Govorniku so prigovarjali burno.

Carigrad 16. Glasi se, da je Artin paša podal svojo odpoved kakor predsed. armenskega narodnega sveta, in sicer zato, ker je glasilo tega odbora prijavitelo njega korespondenco o razpravah, ki jih je v imenu sultana vodil z armenskim odborom.

Izjava.

Iz gotovega vira doznajem, da se je bivši moj pomočnik Vinko Badin, predrznil iti okolo tuk. slovanskih gospodov z nesramno lažjo, kakor bi ga bil jaz iz službe, odslovil zato ker je — Hrvat!

Izjavljam, da sem ga baš zato vzel v službo ker govori hrvatski ter da sem ga odslovil le po pritožbah raznih gospodov (koje sem pripravljani imenovati) in ker sem spoznal, da ni zmožen brivčevega rokodelstva. Toliko izjavljam v obrambo sebe in svoje obrtnije.

Trst, 15. junija 1899.

Zigoy Anton,
brivec.

„AGRICOL“ Patent T. 49/1008.

Privilegovano mehko kalijsko milo za uničevanje mrčesov

raztopljivo v mrzli vodi, v raznih krajih Trentina, Istre, Goriške in pri tuk. poljedeljski družbi izkušeno kot uspešno sredstvo z zatiranjem vseh parazitarnih in kriptogamičnih boleznih in žuželk v obče ki okužujejo trte, sadna drevesa in zelenjad.

Navodilo, kako rabiti »Agricol«, na željo poštnine prosto.

Milarnica

F. Fenderl i dr. v Trstu.
Via Limitanea št. 1.

Zastop in zaloga na Goriškem pri gosp. Frideriku Primas-u v Gorici, Veliki trg 16, na dvorišču; pri Petru Debelich-u v Kopru in Izoli, v Trstu v drogerijah: Bolle, Via Farneto; Cilla, Ponterosso; Cumar, Via Belvedere; Jellersitz, Barriera vecchia; Mizzan, San Giacomo; Ongaro, Via dell'Orologio; Petrone, Via Giulia in Cumar, Opčina.

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plača po 1 nč. za besedo; za večkratno insercijo pa se cena primerno zniža. Oglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo po 10 gl. ter se plačujejo v četrtletnih antecipatnih obrokih. Najmanjša objava 30 nč.

Posredovalnica za potovanja.

Alojzij Mozetič

Piazza Negoziante 1. daje pojasnila za vsakršna potovanja in sprejema predplačila za obisk svet. razstave v Parizu l. 1900.

Zaloga krompirja, zelja in fižola.

Vatovec Jak.

Razprodava na debelo.

Zaloga olja, mila in kisa.

Vatovec Anton

belo. Naročila izvršuje točno.

Krčme.

Jurković Mate

ima dobro domačo kuhinjo.

Jak. Perhauc

cene zmerne.

Pirih Ivan

ima dobro domačo kuhinjo.

Lozić Jurij

zahtevanje se pošilja na dom in na deželo.

Obuvala.

Stantič Josip

šolo, ima veliko zalogo obuval. Sprejema tudi naročbe.

Rehar Peter

na oglu ulice Geppa in delle Poste Nuove, prodaja kolonijalno blago, delkatese, likere itd.

Trgovci.

Nazarij Grižon

Ant. Furlan

cene brez konkurence.

Abram Fran

kovrste sode in posodo. Delo solidno, cene zmerne.

Jak. Perhauc

moke. Vsprejema tudi domač kruh v pečivo. Postrežba točna.

R. Kolar

na oglu ulice Geppa in delle Poste Nuove, prodaja kolonijalno blago, delkatese, likere itd.

Anton Šorli

priporoča svoji kavarni Commercio in Tedesco, ki sti shajalisci Slovencev. Na razpolago so vsi slovenski in mnogo drugih časnikov.

T. Zadnik

Via S. Francesco št. 16, mesar, postreže z vsakovrstnim mesom po zmernih cenah. Na željo pošilja na dom.

I. Tavčar,

krojač Via delle Beccherie št. 6, priporoča se slovenskemu občinstvu.

Fran Hitty,

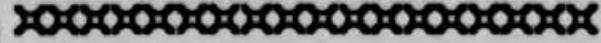
Via Barriera vecchia št. 13, prodajalnica vsakovrstnega manufakturnega blaga in drobnarij. Na zahtevanje se pošiljajo vzorci tudi na deželo.

Novak Mihalj,

trgovec, ulica Sv. Catarina št. 9, priporoča svojo zalogo kolonijalnega blaga na debelo in na drobno razpošilja na deželo proti povzetju.

Zaloga pohištva

(mêble) Petra Muschlika poleg dobroznane gostilne »Alla nuova Abbondanza«, Trst, Via Torrente št. 16, se topla priporoča slavnemu občinstvu za mnogobrojen obisk. Cene brez konkurence!

V moji tyrdki

Schivitz & Comp. V Trstu

se dobivajo

stroji vsake vrste in potrebčine k istim. Sesalke in brizgalke vsake vrste. Cevi iz kovin, kavčuka in platna. Medeni in broneni ventili, pipe itd. Orodje za obrtništvo in kmetijstvo. Vse iz prvih tu- in inozemskih tovaru. Nove posode »Emeric« in škropilnice proti peronospori svojega izdelka in druge. Garantiram dobroto vsega blaga. Cene nizke.

Velika zaloga v ulici Zonta št. 5.

Mat. Živic, inženir.

Izdelujem tudi načrte za napravo novih tovaru, mlinov, vodovodov, cest itd. — Moja tvrdka prevzame tudi izvrševanje istih del.

Zaloga vina F. Petech-a

Via delle Poste št. 10.

Vina dalmatinska, Istrijska in italijanska iz slovečih kleti po cenah da se ni bati konkurence, pristna in najboljše kakovosti.

Istrsko fino po gl. 32, in 34 — Dalmatinsko po gl. 30 in 32. — Opollo fin po gl. 34, italijansko po 28 in 32 v vsakej množini v sodčkih in buteljkah od litra. Vse prosto na dom v kateremkoli kraju mesta.

NB. Naročbe vsprejemajo se direktno v zalogipo poštnih dopisnicah.

ZALOGA POHIŠTVA IN OGLEDAL
Rafaela Italia
TRST — Via Malcanton št. 1 — TRST

Zaloga pohištva za jedilnice, spalnice in sprejemnice, zimne in peresule, ogledal in železnih blagajni, po cenah, da se ni bati konkurence.

M. U. Dr. Ant. Záhorský

priporoča svojo pomoč na porodih, abortih in vseh ženskih boleznih, kakor: nerednosti v perijodi, krvavenje, beli tok, neredna lega maternice itd., kakor sploh v vseh slučajih boleznih.

Ordinuje ulica Carintia št. 8, od 9. - 11. in od 2. - 4.

Zanimiv oglas kolesarjem!

kolo iz tovarne

Johann Puch iz Gradca

je najbolje kolo sveta

L. Colobig v Trstu,
Via del Torrente št. 10.

Jedini in glavni zastopnik za:
Trst, Primorsko in Dalmacijo.

Pod nič se bo razprodajalo na prisilni dražbi dne 16. junija t. l., kajti prodalo se bode 20 konj, 40 vozov, 1 pianino in mnogo lepega pohištva v ulici sette fontane št. 25. ob 10. uri zjutraj. Ker gotovo ne bode mnogo kupcev za toliko blaga, bo se dobilo gotovo vse jako po ceni.